

Nr 232.

Godkänd av första kammaren den 28 maj 1919.

Godkänd av andra kammaren den 28 maj 1919.

Riksdagens skrivelse till Konungen, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition om anvisande av medel till beredande av tvångsuppfostran åt minderåriga manliga förbrytare m. m.

(Statsutskottets utlåtande nr 116.)

Till Konungen.

I den till riksdagen den 9 januari 1919 avlätna propositionen angående statsverkets tillstånd och behov har Eders Kungl. Maj:t under andra huvudtiteln (punkterna 40—42) föreslagit riksdagen att, i avvaktan på särskild proposition, beräkna *dels* i det å ordinarie stat uppförda förslagsanslaget till statens uppfostringsanstalt å Bona en förhöjning från dess nuvarande belopp, 175,000 kronor, med 250,000 kronor till 425,000 kronor, *dels* till avlöande av tjänstemännen vid statens uppfostringsanstalt å Venngarn å extra stat för år 1920 såsom förslagsanslag, högst, ett belopp av 47,000 kronor, *dels ock* till kost och beklädnad m. m. åt eleverna vid samma anstalt å extra stat för år 1920 såsom förslagsanslag ett belopp av 325,000 kronor.

Vidare har Eders Kungl. Maj:t i den till riksdagen den 9 januari 1919 avlätna propositionen med förslag till tilläggsstat till rikstaten för år 1919 (nr 2) under andra huvudtiteln (punkt 15) föreslagit riksdagen att, i avvaktan på särskild proposition i ämnet, för vidtagande av åtgärder till beredande av ökad möjlighet att å uppfostringsanstalt mottaga till tvångsuppfostran dömda minderåriga manliga förbrytare m. m. måtte å

tilläggsstat för år 1919 såsom reservationsanslag beräknas ett belopp av 485,000 kronor.

Sedermera har Eders Kungl. Maj:t i en den 18 mars 1919 dagtecknad proposition, nr 324, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över justitiedepartementsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att

dels medgiva,

ej mindre att den till Venngarn tillsvidare förlagda allmänna uppfostringsanstaltens karaktär av provisorium må upphöra och där upprättas en permanent statlig uppfostringsanstalt för minderåriga manliga förbrytare;

än även att den under domänstyrelsens förvaltning stående, nu på arrende åt enskild person upplåtna Bäckaskogs kungsgård i Kiaby socken av Kristianstads län må, mot vederbörlig nedskrivning i statens domäners fond, från och med den 14 mars 1920 disponeras för statens egen räkning till upprättande därstädes av ytterligare en allmän uppfostringsanstalt för minderåriga manliga förbrytare;

dels anvisa under andra huvudtiteln

på *tilläggsstat för år 1919:*

för utförande vid statens uppfostringsanstalt vid *Venngarn* av följande byggnads- och ändringsarbeten m. m., nämligen uppförande av ett gymnastikhus, ett verkstadshus och fyra tvåfamiljshus, utvidgning av köksavdelningen, komplettering av kokanordningar och ångpanneavdelningen, reparation av hus vid torpet Vela samt inredning av tre enkelrum å nuvarande anstaltsbyggnadens vind ävensom för anskaffande av inventarier ett reservationsanslag av 414,000 kronor; och

till anordnande vid statens uppfostringsanstalt å *Bona* av en övervakningsavdelning ett reservationsanslag av 5,000 kronor; samt

på *extra stat för år 1920:*

till beredande åt kungsgården Bäckaskogs nuvarande arrendator av gottgörelse för det arrendatorn måste före nu löpande arrendeperiods utgång frånträda arrendet ävensom till inlösen av arrendatorn tillhöriga byggnader samt levande och döda inventarier med mera ett reservationsanslag av 432,355 kronor; och

till reparation av vissa byggnader vid Bäckaskog, avsedda till bostäder för elever och befattningshavare, ävensom till anskaffning av inventarier till elevbostäderna m. m. ett reservationsanslag av 80,000 kronor;

dels höja det under andra huvudtiteln till statens uppfostrings-

anstalt å Bona uppförda *ordinarie* förslagsanslag från dess nuvarande belopp 175,000 kronor med 75,000 kronor till 250,000 kronor;

dels till förstärkning av nämnda *ordinarie* förslagsanslag *på extra stat för år 1920* anvisa ett förslagsanslag, högst, 40,000 kronor;

dels ytterligare bevilja

på extra stat för år 1920:

a) till avlöande av tjänstemän vid statens uppfostringsanstalt å Venngarn ett förslagsanslag, högst, 49,445 kronor;

b) till kost och beklädnad åt de vid statens uppfostringsanstalt å Venngarn intagna elever m. m. ett förslagsanslag av 270,000 kronor;

c) till avlöande av tjänstemän vid statens uppfostringsanstalt å Bäckaskog ett förslagsanslag, högst, 5,270 kronor;

d) till kost och beklädnad åt de vid statens uppfostringsanstalt å Bäckaskog intagna elever m. m. ett förslagsanslag av 13,000 kronor; samt

på tilläggsstat för år 1919:

till förstärkning av det å extra stat för samma år beviljade förslagsanslaget till kost och beklädnad åt de vid statens uppfostringsanstalt å Venngarn intagna elever m. m. ett förslagsanslag, högst, 40,000 kronor;

dels ock besluta, att andre läraren vid statens uppfostringsanstalt å Venngarn och läraren vid statens uppfostringsanstalt å Bäckaskog skola vara delaktiga i folkskollärarnas pensionsinrättning i enlighet med de bestämmelser, som i sådant avseende äro gällande beträffande andre läraren och tredje läraren vid statens uppfostringsanstalt å Bona.

Den i ärendet förebragta utredningen finner riksdagen obestriddigt ådagalägga, att ökat antal anstaltsplatser för minderåriga, till tvångsuppfostran hänvisade manliga förbrytare äro av behovet påkallade. Riksdagen har sålunda ansett, att omfattande åtgärder för beredande av ökat anstaltsutrymme böra komma till stånd.

Vid prövning av de förslag, Eders Kungl. Maj:t i sådant hänseende framlagt, har riksdagen funnit de vid Venngarnsanstalten ifrågasatta åtgärderna kunna i dess helhet bifallas. Riksdagen anser alltså, att Venngarns karaktär av provisorisk förläggning bör upphöra, att där bör upprättas en permanent anstalt för minderåriga förbrytare samt att enligt förslaget därstädes bör nyuppföras ett gymnastikhus och en verkstadsbyggnad m. m., varigenom skulle vinnas ökat platsutrymme för 70 nya elever. I detta sammanhang finner sig riksdagen böra uttala, att, med hänsyn till de ytterligare utvidgningsmöjligheter, Venngarn

synes erbjuda, de närmast följande åtgärderna, utöver vad riksdagen här nedan angiver vid Bona, synes böra för beredande av ökat platsutrymme inriktas på utnyttjandet av nämnda möjligheter.

I enlighet med denna uppfattning har riksdagen funnit starka betänkligheter förbundna med ett omedelbart övertagande av Bäckaskogs kungsgård på de villkor, propositionen angiver. Dessa villkor synas nämligen vara, i förhållande till det anstaltsutrymme, som i varje fall mera omedelbart skulle erhållas vid Bäckaskog, så betungande, att endast synnerligen tvingande skäl kunna motivera ett övertagande av egendomen i fråga. Såsom ett sådant skäl har anförts behovet att skyndsammast möjligt så öka tillgången på anstaltsplatser, att den lagändring om utvidgning av tvångsuppfostringsinstitutets tillämplighetsområde, som beslöts år 1917 genom ändrad lydelse av 5 kap. 3 § strafflagen, snarast kunde träda i kraft. Då emellertid en annan lösning, ifrågasatt av departementschefen och på sätt här nedan anföres biträdd av riksdagen, för den närmaste framtiden bereder motsvarande utrymme till väsentligt billigare kostnad, har riksdagen funnit sig icke böra bifalla förslaget om ett beslut i år rörande disposition för statens räkning av Bäckaskogs kungsgård. Skulle efter det anstalten å Venngarn blivit, på sätt ovan är antytt, till hela sin kapacitet tagen i anspråk, alltjämt behov av ytterligare anstaltsutrymme föreligga, torde förvärvandet av dispositionsrätten till Bäckaskog eller annan för ändamålet lämplig egendom kunna ske på billigare villkor än de nu för Bäckaskog stipulerade.

För att omedelbart söka fylla det redan föreliggande behovet av anstaltsutrymme har riksdagen upptagit en av tvångsuppfostringsak-kunniga framlagd plan att genom uppförandet vid Bona av en gymnastikbyggnad, i första hand ordnad till provisorisk förläggning av elever, anskaffa ytterligare ett trettiotal platser. Då kravet på en sådan byggnad i allt fall i fortsättningen torde vara oavvisligt och då det synes önskvärt att Bonaanstaltens hittills ständigt pågående till- och utbyggnadsarbeten snarast möjligt avslutas, så att anstalten äntligen må framträda såsom ett fullbordat helt, har riksdagen funnit alternativet med en provisorisk utvidgning vid Bona vara att föredraga. Och detta jämväl ur den synpunkten, att därmed elevvården, koncentrerad på två anstalter, säkerligen kommer att visa sig minst lika lätt att effektivt upprätthålla som fallet bleve, därest krafterna skulle uppdelas på ytterligare en ny, från de övriga avlägset belägen och med tränad personal icke utrustad anstalt. Under det att övertagandet av Bäckaskog kräver — frånsett driftkostnaderna — i statsanslag enligt Eders Kungl. Maj:ts beräkning 512,355 kronor, stannar uppförandet av gymnastikbyggnaden

vid Bona vid en beräknad kostnad av 80,000 kronor. Emot 32 nya elevplatser vid Bona beräknas Bäckaskog under första tiden kunna mottaga 36 elever.

På grund av detta riksdagens beslut erfordras givetvis ökat driftanslag och personaltillskott för Bonaanstalten. Sådan ökning ingår också till ett belopp av 35,000 kronor i anstaltens ordinarie förslagsanslag och med 5,700 kronor i förstärkningsanslaget å extra stat.

Under hänvisning till vad sålunda anförts, och då riksdagen icke haft något att erinra mot vad Eders Kungl. Maj:t i övrigt föreslagit, får riksdagen anmäla att riksdagen i anledning av Eders Kungl. Maj:ts förevarande proposition,

dels medgivit, att den till Venngarn tillsvidare förlagda allmänna uppfostringsanstaltens karaktär av provisorium må upphöra och där upprättas en permanent statlig uppfostringsanstalt för minderåriga manliga förbrytare;

dels på tilläggsstat för år 1919 under andra huvudtiteln anvisat för utförande vid statens uppfostringsanstalt vid Venngarn av följande byggnads- och ändringsarbeten m. m., nämligen uppförande av ett gymnastikhus, ett verkstadshus och fyra tvåfamiljshus, utvidgning av köksavdelningen, komplettering av kokanordningar och ångpanneavdelningen, reparation av hus vid torpet Vela samt inredning av tre enkelrum å nuvarande anstaltsbyggnadens vind ävensom för anskaffande av inventarier ett reservationsanslag av 414,000 kronor; och

till uppförande vid statens uppfostringsanstalt å Bona av ett gymnastikhus samt anordnande därstädes av en övervakningsavdelning ett reservationsanslag av 85,000 kronor;

dels höjt det under andra huvudtiteln till statens uppfostringsanstalt å Bona uppförda *ordinarie* förslagsanslag från dess nuvarande belopp 175,000 kronor med 110,000 kronor till 285,000 kronor;

dels till förstärkning av nämnda ordinarie förslagsanslag *på extra stat för år 1920* anvisat ett förslagsanslag, högst, 45,700 kronor;

dels ytterligare beviljat

på extra stat för år 1920:

ej mindre till avlönande av tjänstemän vid statens uppfostringsanstalt å Venngarn ett förslagsanslag, högst, 49,445 kronor;

än även till kost och beklädnad åt de vid statens uppfostringsanstalt å Venngarn intagna elever m. m. ett förslagsanslag av 270,000 kronor; samt

på tilläggsstat för år 1919:

till förstärkning av det å extra stat för samma år beviljade för-

slagsanslaget till kost och beklädnad åt de vid statens uppfostringsanstalt å Venngarn intagna elever m. m. ett förslagsanslag, högst, 40,000 kronor;

dels ock beslutat, att andre läraren vid statens uppfostringsanstalt å Venngarn skall vara delaktig i folkskolläraernas pensionsinrättning i enlighet med de bestämmelser, som i sådant avseende äro gällande beträffande andre läraren och tredje läraren vid statens uppfostringsanstalt å Bona.

Stockholm den 28 maj 1919.

Med undersåtlig vördnad.
